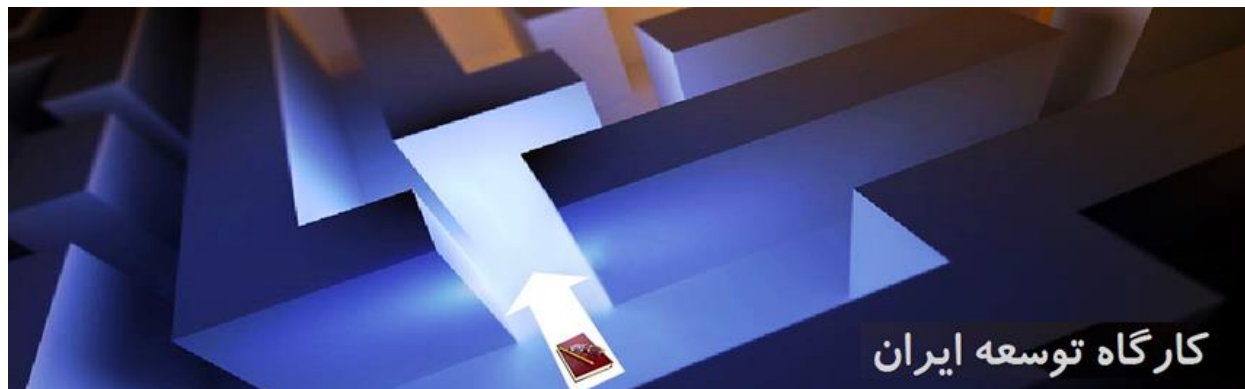

مجموعه گزارش‌های «مناطق نمونه توسعه‌ای» - شماره ۱۴

پیش‌نویس سند توسعه

جمع‌بازار

امیرکلا

گزارش نهایی گزارش پاورپوینت متن

نام کارگروه: کارگاه توسعه ایران

مدیر: سعید غلامی نتاج امیری

تاریخ تدوین: زمستان ۱۳۹۳

گردآوری و تدوین: سمیه جوانمردی

تهیه کنندگان: اعضاء کارگروه‌های تخصصی میراث فرهنگی، طبیعی و هنری و مدیریت شهری

خانم‌ها: آیدا براتی، پریسا پژمان، مرجان حمزوی، غزال روح الهی، نسرين ذبیحیان، ماجده غلامی نتاج، فاطمه لاهیجانی، وحیده مرتضوی

آقایان: ببرز بازوبندی، فیروز بالکانی، محمد حاجی اسماعیلی، مرتضی حسین‌زاده کاسمانی، حسین روانبخش، عباس سپاسی، دکترمه‌ران شمس احمر، علیرضا صادقی امیری، سعید غلامی نتاج، دکتر محمود فرهادی نیا، علی قائمی، مرتضی قاسمیان

عنوان: پیش‌نویس سند توسعه جمعه بازار امیرکلا

عنوان فرعی: مجموعه گزارش‌های مناطق نمونه توسعه‌ای - شماره ۱۴

چکیده:

این گزارش حاصل کار مشترک کارگروه‌های تخصصی کارگاه توسعه امیرکلا است که در خلال ۴ جلسه در محیط مجازی (وایبر) تولید گشته در سرفصل‌های زیر تدوین شده است.

- ۱) معرفی بازار هفتگی امیرکلا
- ۲) ضرورت توسعه جمعه بازار امیرکلا
- ۳) شناسایی مختصات توسعه جمعه بازار
  - چالش‌های توسعه جمعه بازار
  - تحلیل SWOT جمعه بازار
- ۴) زیرساخت‌های مورد نیاز برای توسعه جمعه بازار
- ۵) راهکارهای توسعه جمعه بازار امیرکلا

متن گزارش:

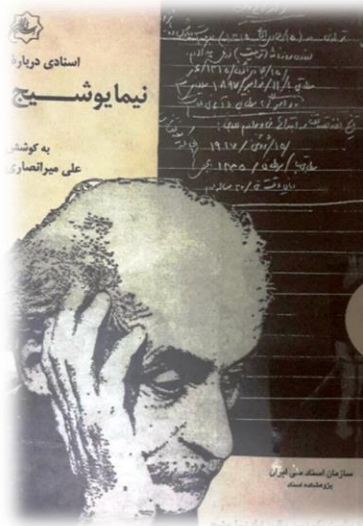
مجموعه گزارش‌های «مناطق نمونه توسعه‌ای» - شماره ۱۴

پیش‌نویس سند توسعه جمعه بازار امیرکلا

۱. معرفی بازار هفتگی امیرکلا

بازار هفتگی امیرکلا (جمعه بازار یا آدینه بازار) یکی از بزرگترین و کهن‌ترین بازارهای هفتگی کشور می‌باشد که حوزه‌های میراث ناملموس (میراث معنوی)، اقتصادی، صنایع دستی، آیین بومی، گردشگری طبیعی (کشاورزی، جانوری) را در بر می‌گیرد و مکان برپایی آن در یکی از مناطق دارای جذب گردشگر (حاشیه رودخانه بابلرود و تلاقی بافت شهری و روستایی) می‌باشد. از جمله مزایای توسعه جمعه بازار، اتصال تولید کنندگان امیرکلا به این بازار است که موجب افزایش درآمد سرانه شهروندان خواهد گردید.

نیما یوشیج، در یکی از نامه‌های خود می‌نویسد: در حوالی شهر بارفروش به گشت می‌رود و در نیم فرسخی شهر، قریه «امیرکلا» را که طبیعتی شگفت دارد را از نظر می‌گذراند.

نیما در مهر ماه سال ۱۳۰۷ درباره بازدیدی که از پنج‌شنبه‌بازار بارفروش دارد می‌نویسد: غیر از این هم، بارفروشی‌ها بازارهای دیگری دارند که در هر روز از روزهای هفته که شروع می‌شود، اسم همان روز را به خود می‌گیرد. منجمله بازار چهارشنبه و جمعه و به علاوه یک بازار دیگر که در نیم‌فرسخی در «امیرکلا» دایر می‌شود، اینجا پر جمعیت مثل اجتماع تمام دهاتی‌هاست و بنابراین معتبرتر از همه بازارها.

حکایت نیما، پیرامون اشتیاق‌اش برای دستیابی به دیوان شعر «امیریاواری» نیز خواندنی است.

۲. ضرورت توسعه جمعه بازار امیرکلا

یکی از ویژگی‌های جمعه بازار امیرکلا، این است که به خودی خود شناخته شده است و هر هفته فروشندگان (بومی و غیر بومی) و خریداران (بومی و غیر بومی و گردشگران) با نظم و هماهنگی، بازار را برپا می‌دارند. در نتیجه

می‌توان به جمعه بازار امیرکلا به مثابه یک فستیوال / اکسپو هفتگی نگریست که این ظرفیت را دارا می‌باشد که در آینده با اهتمام و توجه همه جانبه مردم و مسولین، تبدیل به لکوموتیو توسعه شهر امیرکلا گردد و با توسعه خود همه بخش‌های اقتصادی، فرهنگی و اجتماعی و هنری را رونق بخشد.

۳. شناسایی مختصات توسعه جمعه بازار

- تفکیک ابعاد مرتبط با جمعه بازار به سه حوزه اقتصادی، فرهنگی و گردشگری
- شناسایی چالش‌های موجود و آتی در هر حوزه
- تحلیل SWOT جمعه بازار (تهدیدها، فرصت‌ها، نقاط ضعف و نقاط قوت)
- زیرساخت‌های مورد نیاز در هر حوزه و راهکارهای ایجاد، توسعه و بهره‌وری آنها

۱,۳. چالش‌های توسعه جمعه بازار

حوزه اقتصادی

پیوند پایین این بازار با حوزه تولید و تجارت امیرکلایی‌های مقیم؛ کسبه امیرکلا در شرایط موجود از این بازار لطمه می‌خورند و بازارشان را به آسانی به دوره‌گردها تسلیم می‌کنند چرا که بخش عمده کالاهایی که در این بازار عرضه می‌شود در امیرکلا تولید نمی‌شود و علاوه بر آن فروشندگان دوره‌گرد که

هزینه‌هایی همچون خرید ملک تجاری و هزینه آب و برق و ... را نمی‌پردازند، در عمل بازار کسبه مقیم در امیرکلا را نیز کساد می‌کنند.

حوزه فرهنگی

نبود زیرساخت‌های لازم برای معرفی پیشینه تاریخی و میراثی امیرکلا و جمعه بازار؛ البته در طرح توسعه بلوار ساحلی کاربری‌های فرهنگی نیز تعبیه شده ولیکن اجرای این طرح با موانعی رو به روست و به کندی پیش می‌رود.

حوزه گردشگری

نبود امکانات اقامتی و پذیرایی کافی در شهر و محدوده جمعه بازار

۳,۲. تحلیل SWOT جمعه بازار (تهدیدها، فرصت‌ها، نقاط ضعف و نقاط قوت)

- **تهدیدها:** درجا زدن و عدم رشد و پیشرفت، باعث می‌گردد که سایر رقبا از جمله جمعه بازار جوینار از آن پیشی بگیرند؛ در پرسشی از تعداد کثیری از بابلی‌ها که بازار جوینار را ترجیح دادند چند نکته ذکر شده : انواع کباب و خوراکی‌ها، تنوع بیشتر محصولات از جمله ماکیان و ماهی‌ها و .... همین‌طور نظم بیشتر در چیدمان و تردد مشتریان.
- **فرصت‌ها:** قدمت جمعه بازار امیرکلا و قرارگیری بین بابل و بابلسر
- **نقاط ضعف:** از نقاط ضعف می‌توان به عدم بهبود مستمر در طول سال‌های اخیر، تنوع کم و نظم کم اشاره کرد.
- **نقاط قوت:** می‌توان به محوطه وسیع و شناخته شده بودن در بین اهالی امیرکلا، بابل و بابلسر اشاره کرد که گردش مالی خوبی به همراه دارد.

۴. زیرساخت‌های مورد نیاز برای توسعه جمعه بازار

توسعه جمعه بازار امیرکلا و بهره‌گیری از پتانسیل‌های آن، منوط به وجود زیرساخت‌هایی است. این زیرساخت‌ها را می‌توان به شرح زیر طبقه بندی کرد:

۱. زیرساخت‌های عمومی

۲. زیرساخت‌های بخشی (حوزه های اقتصادی، فرهنگی و گردشگری)

۱,۴. زیرساخت های عمومی

- ✓ ایجاد دفتری جهت نگهداری اموال و افراد گمشده و اعلان اطلاعات مهم
- ✓ پارکینگ مناسب برای خودروها
- ✓ ایجاد فضای سبز و پارک بازی کودکان جهت اسودگی خانواده‌ها در هنگام خرید
- ✓ سرویس‌های بهداشتی کافی و پاکیزه
- ✓ آماده سازی بازار برای روزهای بارانی

۲,۴. زیرساخت های بخشی

▪ حوزه اقتصادی

- توسعه بخش سنتی موجود البته با چیدمان جدید
- افزودن محصولات جدید به بازار، برآمده از کسب و کارهای خانگی
- ایجاد بازار اجناس دست دوم و معاوضه
- ایجاد غرفه‌های منظم و متحدالشکل و سازگار با اقلیم منطقه برای بخش‌های خوراکی و غیرخوراکی
- نصب تابلوهای راهنما و ساماندهی صنوف فروشندگان و ایجاد زیرساخت های مورد نیاز

▪ حوزه فرهنگی

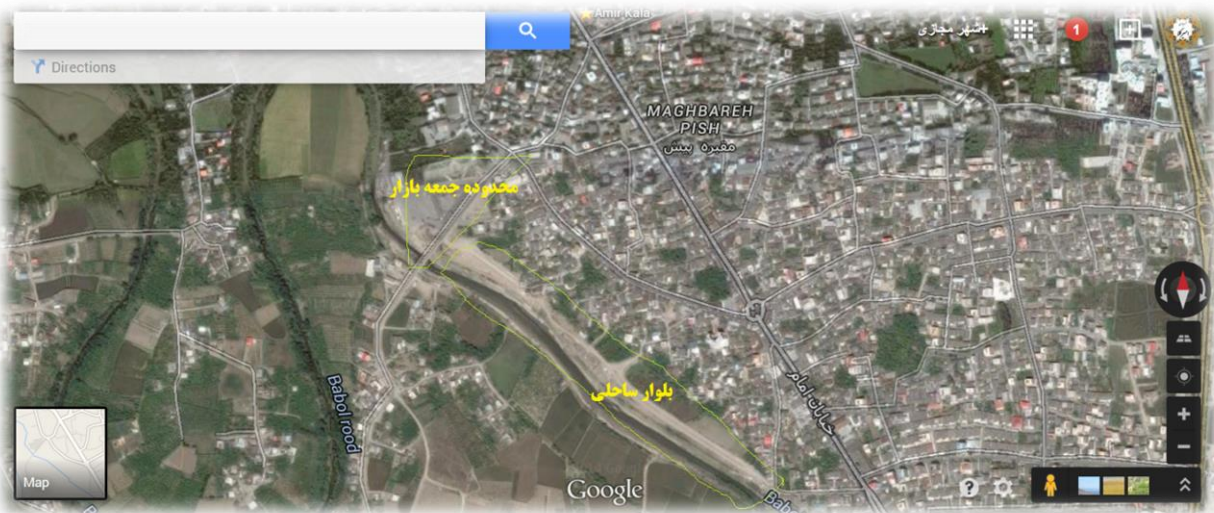
در این بخش به ایجاد زیرساخت‌های جدید یا گسترش زیرساخت‌های موجودی توجه می‌شود که بتوان با استفاده از آنها بهره‌برداری شایسته از جمعیت فراوانی داشت که بدون تبلیغات و اطلاع رسانی هر هفته به این بازار سرازیر می‌شوند.

- حفظ معماری متفاوت و ویژگی‌های منحصر به فرد جمعه بازار امیرکلا در طرح توسعه‌اش؛ ویژگی‌هایی چون سیال بودن و خودمانی بودن که موجب کنش‌های متفاوتی در بین شهروندان می‌شود.

- راه اندازی «رادیو جمعه» با اجرای زنده در محل
- ایجاد فضایی برای اجرای برنامه - سالن نمایش روباز
- راه اندازی تفریحات آبی در محل **بندر لزوار سابق**، با احداث سد لاستیکی و اسکله تفریحی
- برپایی برنامه‌های فرهنگی و تفریحی و جنگ شادی

■ حوزه گردشگری

- ایجاد موزه سیار از پیشینه جمعه بازار و پیشینه تاریخی اقتصاد شهر
- تدارک امکانات لازم جهت برگزاری کارگاه‌های آموزشی، نمایشگاه‌ها و نمایش‌های خیابانی با هدف شناساندن فرهنگ بومی، آیین‌ها، صنایع دستی و تاریخ امیرکلا به گردشگران
- برنامه‌ریزی و مدیریت جهت آگاهی بخشیدن به گردشگران پیرامون جمعه بازار امیرکلا از طریق نصب بنر و بیلبردهای تبلیغاتی در شهرهای مسیری گردشگران، نصب تابلوهای آگاهی دهنده و راهنمایی بسوی محل برپایی بازار با قید زمان آغاز و پایان کار بازار برای گردشگران.
- بهره‌برداری از ظرفیت بناهای تاریخی **مسجد چهل ستون و خانه تاریخی آقا امیری** که در مجاورت بافت جمعه بازار جای دارند به‌عنوان فرهنگسرا و یا گنجینه (موزه)

۵. راهکارهای توسعه جمعه بازار امیرکلا

▪ حوزه اقتصادی

- برنامه‌ریزی توسعه جمعه بازار با همکاری و مشارکت صنوف تولیدی و توزیعی شهر امیرکلا
- تسریع در اتمام طرح نوار ساحلی بابلرود که به جمعه بازار متصل است.
- برنامه‌ریزی جهت توسعه کسب و کارهای خانگی با مشارکت سازمان فنی حرفه‌ای امیرکلا
- تهیه سند مربوط به طرح توسعه جمعه بازار منضم به طرح توجیه فنی اقتصادی جهت همراه‌سازی مسئولین و سرمایه‌گذاران

▪ حوزه فرهنگی

- برنامه‌ریزی جهت اجرای برنامه‌های فرهنگی، هنری و تفریحی با مشارکت سازمان‌های مردم نهاد و موسسات هنری شهر
- برنامه‌ریزی جهت اختصاص بخش ویژه‌ای برای عرضه صنایع دستی و محصولات هنری هنرمندان جوان شهر
- تشویق سرمایه‌گذاران بخش خصوصی در حوزه تفریحات آبی و ایجاد شهر بازی
- تهیه سند مربوط به طرح توسعه جمعه بازار منضم به طرح توجیه فرهنگی جهت همراه‌سازی مردم و مسئولین
- برنامه‌ریزی جهت برگزاری مسابقات هفتگی بازی‌های بومی - محلی

▪ حوزه گردشگری

- ایجاد رستوران و غرفه‌هایی برای عرضه مواد غذایی سالم و ارگانیک و طبخ و فروش خوراک بومی
- بهره‌گیری از ظرفیت فضای مجازی جهت توسعه جمعه بازار به شیوه‌های زیر:
  - ایجاد سایتی مستقل با عنوان جمعه بازار در فضای مجازی که ضمن معرفی همه مشاغل و کسبه و پتانسیل‌های گردشگری شهر، دسترسی افراد غیر بومی به جمعه بازار را تسهیل نماید.

○ ایجاد بازار الکترونیکی برای تبادل اجناس دست دوم به نام جمعه بازار

مؤسسه اندیشه و پژوهش طرح هزاره پاسارگاد (اندیشگاه طه) در سال ۱۳۹۳ به منظور ۱- کمک به تحقق اهداف و اجرای اثربخش برنامه‌های توسعه‌ای کشور، ۲- نزدیک‌سازی حوزه‌های نظری و اجرایی توسعه به یکدیگر، ۳- ترسیم و پیاده‌سازی الگوها و نمونه‌های موفق توسعه و تلاش برای ترویج آنها، ۴- جلب مشارکت و همراه‌سازی مردم در پیشبرد برنامه‌های توسعه‌ای و ۵- حمایت و تقویت بازیگران توسعه‌خواه و پیشران توسعه، مبادرت به راه‌اندازی کارگاه توسعه ایران نموده و در این راستا دو منطقه نمونه توسعه‌ای، «شهرامیرکلا» در استان مازندران و «روستای سفلی» در استان فارس را جهت مطالعه موردی و اقدام عملی، انتخاب کرده تا نتایج مطالعات نظری توسعه را در این مناطق به بوته آزمون گذاشته و به منظور بسط دانش توسعه، چالش‌ها و مسائل آنها را استخراج و به حوزه‌های نظری ارجاع دهد.

در صورت تمایل به همکاری با کارگاه توسعه ایران، لطفاً با آدرس پست الکترونیکی زیر مکاتبه و سوابق علمی - اجرایی مرتبط خود را ارسال نمایید:

<http://www.iranvision1404.com/>

kargahe.amaliye.tosee@gmail.com

به امید سربلندی و آبادانی ایران

○ معرفی این بازار در ویکی پدیا